

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.016.04.2018

Tomasz Galant Dyrektor I Liceum
Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki
w Busku-Zdroju

I Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki
w Busku-Zdroju,
ul. A. Mickiewicza 13, 28-100 Busko- Zdrój

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/027 – Zmiany w systemie oświaty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	I Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki w Busku-Zdroju, ul. A. Mickiewicza 13, 28-100 Busko-Zdrój.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Galant, Dyrektor od 1 września 2013 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przygotowanie i wdrożenie zmian w systemie oświaty.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2018 (do 21.11.2018 r. oraz ewentualnie okres wcześniejszy, jeśli miał wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Ewa Buczkowska, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr LKI/92/2018 z 3 października 2018 r. (akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki w Busku-Zdroju (dalej również: I LO, Liceum, szkoła) przeprowadził rzetelną analizę potrzeb w związku z kumulacją roczników w roku szkolnym 2019/2020 oraz ustalił wstępną strategię naboru uczniów do klas pierwszych.

Z analizy warunków lokalowych i prognozowanej liczby kandydatów do Liceum wynika, że w przyszłym roku szkolnym zmniejszy się dostępność do szkoły dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Do szkoły zgłosi się bowiem ok. 400 chętnych – 31% wszystkich absolwentów uczestniczących w naborze (w poprzednich latach wskaźnik ten wynosił: 35%, 35% i 37%), jednak ze względu na ograniczone możliwości lokalowe (zamiast 14 oddziałów klas pierwszych, utworzonych będzie 10), Dyrektor planuje przyjąć tylko ok. 340 uczniów, tj. 85% chętnych (w poprzednich latach 91% i 90%).

Ograniczona liczba przyjętych uczniów i tak spowoduje pogorszenie warunków i organizacji nauczania oraz znacząco obniży się komfort pracy uczniów i nauczycieli. Wzrośnie bowiem średnia liczba uczniów w tych klasach z obecnych 27 do 34 (wzrost o 26%). W liczniejszych klasach wystąpi konieczność dzielenia na grupy. Obecnie, mimo ponad 30 uczniów w najchętniej wybieranych klasach o profilu biologiczno-chemicznym, żadna lekcja chemii nie odbywała się w podziale na grupy. Przy tak licznych klasach, praktycznie niemożliwe jest przeprowadzanie doświadczeń przez uczniów, co może negatywnie wpływać na proces nauczania. Ze względu to, iż w trwającym obecnie roku szkolnym nie wszystkie zajęcia

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

przedmiotowe odbywały się w odpowiednich pracowniach, w przyszłym roku dostępność do niektórych pracowni może być jeszcze bardziej utrudniona.

Kandydaci do Liceum będą mieć bardziej ograniczony wybór profili kształcenia, gdyż z oferowanych obecnie sześciu profili, dostępnych będzie tylko pięć. Ale zdaniem Dyrektora, istnieje możliwość utworzenia dodatkowego oddziału (...), w przypadku dużej liczby zainteresowanych.

Wszyscy nauczyciele zatrudnieni w roku szkolnym 2018/2019 posiadali kwalifikacje odpowiednie do prowadzonych zajęć, tj. ukończone przedmiotowe studia i uprawnienia pedagogiczne. Dyrektor przeprowadził wstępną analizę obciążenia godzinowego zatrudnionych nauczycieli, ustalił o ile wzrośnie liczba etatów oraz oszacował niezbędne do poniesienia koszty w związku z wprowadzeniem do szkół podwójnego rocznika. Prawdopodobnie w szkole nie zostaną zmienione godziny obowiązkowych zajęć szkolnych, które obecnie odbywają się od godziny 7.30 do 14.35, ale wobec zwiększonej liczby oddziałów w nowym roku szkolnym, istnieje ryzyko późniejszego rozpoczynania lekcji przez większą liczbę oddziałów klasowych, a tym samym nieprzestrzegania zasad higieny pracy umysłowej.

Nauczyciele, uczniowie, rodzice i pracownicy administracyjni szkoły byli informowani przez kadrę kierowniczą Liceum o planowanych zmianach wprowadzonych w związku z reformą oświaty.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

Przygotowanie i wdrożenie zmian w systemie oświaty

Publiczna szkoła ponadgimnazjalna – I Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki w Busku-Zdroju – powstała 1 września 2002 r.³ jako jednostka budżetowa Powiatu Buskiego. Dokumentem regulującym całość stosunków prawnych w szkole i stanowiącym podstawę do tworzenia innych dokumentów szkolnych był Statut Szkoły, którego zapisy po nowelizacji z 29 sierpnia 2018 r. były zgodne z wymaganiami określonymi w art. 98 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁴ (dalej: prawo oświatowe).

(akta kontroli str. 4-21)

Oferta edukacyjna w latach szkolnych 2016/2017 i 2017/2018 przewidywała utworzenie siedmiu klas pierwszych o nw. profilach:

- 1A humanistyczny;
- 1B matematyczno-fizyczny;
- 1C biologiczno-chemiczny (dwie klasy);
- 1D matematyczno-informatyczny;
- 1E humanistyczno-lingwistyczny;
- 1G matematyczno-geograficzny.

W roku szkolnym 2018/2019 zwiększono do dwóch liczbę klas o profilu matematyczno-fizycznym.

(akta kontroli str. 161-162, 166-167, 170-171)

W roku szkolnym 2016/2017 w naborze do szkół ponadpodstawowych powiatu buskiego uczestniczyło 665 absolwentów gimnazjów. Spośród nich, 238 uczniów pragnęło kontynuować naukę w I LO, zakwalifikowano 199 uczniów – na 214 przygotowanych miejsc, a naukę ostatecznie podjęło 194 uczniów. Liczba wszystkich uczniów w tym roku szkolnym wynosiła 605.

W następnym roku szkolnym – 2017/2018 – do szkół ponadpodstawowych powiatu

³ Uchwała Rady Powiatu w Busku-Zdroju Nr XXXV/207/2002 z dnia 5 lipca 2002 r. w sprawie przekształcenia Liceum Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki w Busku-Zdroju oraz nadania statutu przekształconej jednostce.

⁴ Dz. U. 2018 r. poz. 996, ze zm.

buskiego kandydowało 653 absolwentów gimnazjów. W I LO przygotowano dla nich, podobnie jak w roku poprzednim 214 miejsc, o które starało się 229 absolwentów gimnazjów. Szkoła zakwalifikowała 207 uczniów, a naukę ostatecznie rozpoczęło 183 uczniów. Liczba wszystkich uczniów w tym roku szkolnym wynosiła 568.

W obecnym roku szkolnym 2018/2019, spośród 698 absolwentów gimnazjów, 261 uczniów chciało kontynuować naukę w I LO. Przygotowano dla nich 238 miejsc, na które ostatecznie zakwalifikowano 223 uczniów, a naukę podjęło 203 uczniów. Wg stanu na 30 września 2018 r. do Liceum uczęszcza 578 uczniów, a liczba uczniów w trzech – na siedem – klasach pierwszych jest większa niż 32 osoby.

(akta kontroli str. 30-32, 405-407)

Co roku największym zainteresowaniem cieszyły się klasy o profilu biologiczno-chemicznym. W roku szkolnym 2016/2017 przyjęto do tych klas 75% chętnych, a w 2017/2018 ponad 86%. W ostatnim roku szkolnym zdecydowano o powiększeniu liczebności klas o tym profilu z 32 do 34 osób, i przyjęto 77% kandydatów.

W dwóch pierwszych kontrolowanych latach do klasy o profilu matematyczno-fizycznym przyjęto 77% chętnych. W bieżącym roku zdecydowano o utworzeniu dwóch klas o tym profilu, a odsetek przyjętych kandydatów wyniósł 97%.

Klasy humanistyczne w kolejnych latach przyjmowały średnio 99% kandydatów. Zainteresowanie klasą lingwistyczno-humanistyczną wzrosło w ostatnim roku, kiedy przyjęto 79% kandydatów. W poprzednich latach przyjmowano 100% chętnych do tej klasy. Z roku na rok malała liczba kandydatów do klasy matematyczno-informatycznej, w latach szkolnych 2016/2017 i 2017/2018 w klasach pierwszych o tym profilu uczyło się nieco ponad 21 uczniów, w bieżącym roku zgłosiło się tylko 12 kandydatów i nie został utworzony taki oddział.

(akta kontroli str. 161-162, 166-167, 170-171, 405-407)

W każdym roku szkolnym badanego okresu w szkole funkcjonowało 21 oddziałów, po siedem klas na każdym poziomie. Najliczniejsza klasa miała 34 uczniów, a najmniej liczna 19.

(akta kontroli str. 30-32, 34, 52, 69, 72)

Na rok szkolny 2019/2020 zaplanowano utworzenie dodatkowych trzech klas pierwszych, czyli łącznie ma powstać 10 oddziałów klasowych, po pięć oddziałów po gimnazjum i po szkole podstawowej. Zdaniem Dyrektora, istnieje *możliwość utworzenia dodatkowego oddziału po gimnazjum lub po szkole podstawowej w przypadku dużej liczby zainteresowanych*. W poprzednich latach objętych badaniem absolwenci gimnazjów kontynuowali naukę w siedmiu klasach pierwszych tego Liceum. Mniejsza liczba klas dostępna dla poszczególnych grup absolwentów powodować będzie większe trudności w dostaniu się do szkoły, a także skutkować przedstawieniem kandydatom uboższej oferty.

W nowym roku szkolnym przewiduje się utworzenie klas o pięciu profilach tj. humanistycznym, biologiczno-chemicznym, matematyczno-fizycznym, matematyczno-geograficznym i lingwistyczno-humanistycznym. Dyrektor wyjaśnił: *o utworzeniu danego profilu decydować będzie zainteresowanie i liczba chętnych. W zależności od potrzeb tworzona będzie 1 lub 2 klasy z danego profilu, o wszystkim zadecyduje zainteresowanie wśród uczniów gimnazjum i szkoły podstawowej. (...) Maksymalna liczba uczniów, która może zostać przyjęta to 340 uczniów (klasy liczące 34 osoby)*.

(akta kontroli str. 157-158, 370)

Z danych pozyskanych przez Dyrektora Szkoły z organu prowadzącego, aktualizowanych w październiku 2018 r. wynika, że w roku szkolnym 2019/2020 o przyjęcie do szkół ponadpodstawowych może ubiegać się ok. 1300 uczniów kończących III klasę gimnazjum i VIII klasę szkoły podstawowej. Zdaniem Dyrektora,

szacunkowa liczba uczniów, którzy będą się ubiegać o miejsce w szkole na podstawie lat ubiegłych może wynieść ok. 400 uczniów, tj. ok. 31% kandydatów. Szczegółowe informacje dotyczące strategii naboru na rok szkolny 2019/2020 dyrektorzy szkół mają przekazać do Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju do 16 listopada 2018 r.

(akta kontroli str. 370, 373-374, 411)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Zmiana warunków lokalowych i organizacyjnych w związku z reformą oświaty

Opis stanu
faktycznego

1. Bazę lokalową I LO w Busku-Zdroju tworzyły:

- stary budynek szkoły oddany do użytku 1 września 1920 r. – podpiwniczony, dwukondygnacyjny o powierzchni użytkowej 1885 m² i kubaturze 7319 m³;
- nowy budynek szkoły wybudowany w 1966 r. z dobudową oraz kotłownią – podpiwniczony, trójkondygnacyjny, o powierzchni użytkowej 1615 m² i kubaturze 6850 m³;
- łącznik, między budynkami wybudowany w 1984. r., z częścią dydaktyczną o powierzchni użytkowej 410 m² i kubaturze 1320 m³;
- hala sportowa wybudowana w 2006 r. – niepodpiwniczony budynek jednokondygnacyjny połączony bezpośrednio z budynkiem szkoły, o powierzchni użytkowej 1340 m² (w tym sala gimnastyczna 1182 m² i zaplecze 158 m²) i kubaturze 12813 m³.

Najmniejsza sala lekcyjna miała powierzchnię 29.5 m², największa 69 m². Liczba uczniów w klasach w roku szkolnym 2018/2019 wahała się od 19 do 34, tj. średnio 27 uczniów w klasie. Przy maksymalnej liczbie uczniów w klasie powierzchnia przypadająca na jednego ucznia wynosiła od 0.9 m² do 2 m².

(akta kontroli str. 32, 197- 214, 243-249, 253, 258-259, 263, 352-355)

2. Szkoła dysponowała:

- pięcioma pracownikami języka polskiego, z których jedna posiadała wyposażenie: projektor multimedialny, tablicę interaktywną, telewizor z odtwarzaczem DVD do prezentacji lektur szkolnych;
- czterema pracownikami historycznymi i WOS, z których jedna pełniła również funkcję pracowni języka niemieckiego;
- czterema salami do matematyki;
- trzema pracownikami informatyki (w tym jedna dzielona z pracownią fizyki), w których znajdowało się odpowiednio 17, 15 i 18 stanowisk komputerowych i cztery dodatkowe laptopy w jednej pracowni dla uczniów oraz po jednym komputerze dla nauczyciela i dodatkowy laptop w jednej pracowni; wszystkie ww. urządzenia z dostępem do internetu i oprogramowaniem zabezpieczającym przed dostępem do niepożądanych treści z internetu;
- trzema pracownikami języka angielskiego, w tym jednym laboratorium językowym i jedną salą dzieloną z pracownią fizyki;
- dwiema pracownikami języka niemieckiego, w tym jedną salą dzieloną z historią;
- pojedynczymi pracownikami: biologii, chemii, geografii, języka włoskiego, języka łacińskiego/WOS, języka rosyjskiego (laboratorium językowe) i francuskiego oraz religii;
- jedną salą gimnastyczną o powierzchni 1401 m², na której jednocześnie mogły się odbywać zajęcia wychowania fizycznego dla trzech grup;
- salą lustrzaną o powierzchni 149 m², do zajęć aerobiku, tańca, stretchingu,

dla jednej grupy;

- salą widowiskową wyposażoną w scenę, widownię i sprzęt nagłaśniający;
- biblioteką szkolną wraz z czytelnią i stanowiskami komputerowymi z dostępem do internetu;
- szatnią z 25 zamykanymi boksami, z których obecnie korzysta 21 klas. W ramach realizacji zaleceń po kontroli Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (dalej: ŚPWIS) w użytkowanych boksach ustawiono 21 zamykanych szafek.

(akta kontroli str. 197- 214, 284, 352-353)

W szkole było 29 pracowni przedmiotowych oraz dwie sale do prowadzenia zajęć sportowych. W latach 2015-2016 zrealizowano projekt pn. *Przebudowa boisk wielofunkcyjnych przy I Liceum Ogólnokształcącym w Busku-Zdroju wraz z budową ścieżki rehabilitacyjnej, siłowni terenowej, przebudową ciągów pieszych i budową pochylni dla osób niepełnosprawnych*, co przyczyniło się do poprawy warunków prowadzenia zajęć sportowych na zewnątrz budynku szkolnego. W latach wcześniejszych wybudowana została hala sportowa. Obecnie w szkole zajęcia wychowania fizycznego mogą być prowadzone w różnych formach i dyscyplinach sportowych, w tym m.in.: tenis ziemny i stołowy, gry zespołowe (piłka siatkowa, nożna, ręczna, koszykowa, unihokey), ćwiczenia kształtujące, siłowe i zwinnościowe, zajęcia lekkoatletyczne (biegi, skoki, pchniecie kulą), taniec.

(akta kontroli str. 159, 258, 359, 388)

Wszystkie pracownie wyposażone były w komputer z odtwarzaczem CD, głośnikami i dostępem do internetu. Lekcje informatyki odbywały się w podziale na maksymalnie 17 osobowe grupy, w odpowiednich pracowniach, tak by każdy uczeń miał do dyspozycji samodzielne stanowisko komputerowe. Większość pracowni dysponowała projektorem multimedialnym lub rzutnikiem oraz innymi pomocami i urządzeniami zgodnymi z zaleceniami podstawy programowej. Uczniowie w każdej sali mogli korzystać ze stolików i krzeseł dostępnych w trzech rozmiarach. W szkole dostępnych było 11 łazienek na korytarzach, osiem dla uczniów i trzy dla personelu, w których zachowane były standardy higieniczno-sanitarne. Ponadto, dla uczniów korzystających z sali gimnastycznej dostępne były szatnie, prysznice i dodatkowe dwie toalety.

(akta kontroli str. 193-196, 197-214, 239-241)

Dla uczniów dostępna była biblioteka szkolna, zajmująca powierzchnię 105 m², czynna codziennie w czasie trwania zajęć dydaktycznych od godziny 7.15 do 14.35. Uczniowie i nauczyciele mogli korzystać z 30931 woluminów.

Uczniowie mieli możliwość korzystania ze świadczeń w Gabinetzie profilaktyki zdrowotnej i opieki przedmedycznej (dalej: gabinet). Trzy dni w tygodniu pracę w gabinecie rozpoczynano po godzinie 10.40 i kończono o godzinie 15.05 tj. po zakończeniu obowiązkowych zajęć szkolnych. W pozostałych dniach gabinet był czynny od 7.30 do 10.00 jednego dnia i do godziny 15.05 drugiego dnia. Dyrektor wyjaśnił, że *godziny pracy Gabinetu ustalone są przez Samodzielny Publiczny Zespół Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Busku-Zdroju (...). Dyrektor szkoły nie ma wpływu na ustalanie czasu pracy pielęgniarki szkolnej.*

(akta kontroli str. 203, 206, 207, 238-239, 249, 253, 393-399, 409-410)

W latach szkolnych 2016/2017 – 2018/2019 w Liceum było 21 oddziałów i choć obecne warunki lokalowe pozwalały na nauczanie 26 oddziałów jednocześnie, nie wszystkie klasy miały zaplanowane zajęcia przedmiotowe w stosownej pracowni, np. w roku szkolnym 2018/2019 pierwsza i druga klasa o profilu humanistycznym lekcje matematyki i biologii lub przyrody miały poza pracowniami przedmiotowymi,

podobnie pierwsza klasa matematyczno-fizyczna i biologiczno-chemiczna lekcje języka angielskiego, a także siedem lekcji języka angielskiego klasy drugiej o profilu humanistyczno-lingwistycznym. Dyrektor wyjaśnił, zajęcia w szkole odbywają się w 29 salach lekcyjnych, liczba nauczycieli uczących w szkole to 48, tak więc nie ma możliwości aby każdy nauczyciel dysponował swoją pracownią. Każda klasa ma możliwość korzystania z dowolnej pracowni w ramach współpracy i bieżących potrzeb. W przypadku nauczycieli języków obcych głównym narzędziem do odbywania zajęć jest zestaw audio, którym dysponuje każdy nauczyciel języka obcego mogąc wykorzystać go w dowolnej pracowni lub odtworzyć przy pomocy zestawu komputerowego. W przypadku matematyki nauczyciel może realizować cele i treści podstawy programowej również w innych pracowniach przedmiotowych korzystając z przenośnych pomocy naukowych.

Lekcje chemii odbywały się w pracowni przedmiotowej wyposażonej w dygestorium i podstawowe sprzęty laboratoryjne, jednak brak podziału na grupy ponad 30 osobowej klasy praktycznie uniemożliwiał wykonywanie doświadczeń przez uczniów. Dyrektor wyjaśnił, że część doświadczeń nie mających wpływu na bezpieczeństwo ucznia jest wykonywana przez nauczyciela w formie pokazu. Nauczyciel tego przedmiotu wyjaśnił: doświadczenia oglądane w formie multimedialnej stanowią ok. 80% wszystkich doświadczeń wynikających z podstawy programowej ze względu na bezpieczeństwo uczniów. Młodzież z klas o profilu biologiczno-chemicznym w miarę możliwości wyjeżdża na doświadczenia laboratoryjne do Instytutu Chemii UJK w Kielcach w ramach współpracy Uczelni ze szkołami średnimi. Stosownie do § 7 ust. 1 pkt 3) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁵ (dalej: Rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania), w klasach liceum ogólnokształcącego podział na grupy jest obowiązkowy na nie więcej niż połowie godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, dla których z treści programu nauczania wynika konieczność prowadzenia ćwiczeń, w tym laboratoryjnych - w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów.

(akta kontroli str. 215-217, 222, 226, 385-392, 401, 403)

W przyszłym roku szkolnym planowana liczba oddziałów klasowych wyniesie minimum 24. Stosunek liczby planowanych oddziałów klasowych na wszystkich poziomach do liczby sal lekcyjnych wynosi ok. 0.8, co oznacza, że całkowita liczba sal przeznaczonych na realizację zajęć przedmiotowych może być wystarczająca. Wzrośnie jednak ryzyko ograniczenia dostępu do wyposażonych pracowni, bowiem już w obecnym roku szkolnym nie wszystkie lekcje odbywają się w pracowniach przedmiotowych. Jak wyjaśnił Dyrektor, pracownie przedmiotowe są wyposażone w niezbędne urządzenia i pomoce dydaktyczne w miarę możliwości finansowych szkoły jak i zapotrzebowania zgłaszanego przez nauczyciela. Nauczyciel może zamienić się pracowniami, jeżeli w jego pracowni nie ma potrzebnego sprzętu. Liczba dostępnych pracowni przewyższa liczbę uczących się klas. Pracownie różnią się również wyposażeniem z uwagi na specyfikę nauczanego w nich przedmiotu, co ma wpływ na to jakie pomoce są kupowane. Wszelkie potrzeby staram się na bieżąco i w miarę możliwości finansowych uzupełniać.

(akta kontroli str. 32, 157, 197-200, 215-235, 370-371, 388)

Lekcje w szkole odbywały się od 7.30 do 14.35. W obecnym roku szkolnym 79% pierwszych lekcji poszczególnych klas rozpoczynało się od godziny 7.30. Dwie klasy trzecie raz w tygodniu rozpoczynały zajęcia o godzinie 9.20, tj. od trzeciej godziny lekcyjnej. Jedna klasa w tym dniu miała tylko trzy godziny, ale każdego innego dnia

⁵ Dz.U.2012.204 z późn. zm.

uczniowie spędzali w szkole po siedem godzin. Druga klasa trzecia, która rozpoczynała później zajęcia, kończyła naukę w tym dniu po ósmej godzinie lekcyjnej, tj. po 6 lekcjach, trzy dni w tygodniu miała po siedem godzin, a w piątki po cztery godziny. Plan lekcji tych klas nie uwzględniał równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Osiem lekcji w tygodniu kończyło się o godzinie 14.30, w tym jedna lekcja języka włoskiego, w której uczestniczyli uczniowie z czterech klas drugih.

(akta kontroli str. 193-196)

3. Kontrola w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń dydaktycznych szkoły, innych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt młodzieży, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, bloku wychowania fizycznego, szlaków komunikacyjnych, pomieszczeń gospodarczych i otoczenia budynku, przeprowadzona w marcu 2016 r. przez pracowników upoważnionych przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach (dalej: ŚPWIS), wykazała nieprawidłowości naruszające przepisy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁶ i zakończona została wydaniem 2 czerwca 2016 r. decyzji ŚPWIS zobowiązującej dyrektora szkoły do wykonania zarządzeń zawartych w tym dokumencie, dotyczących m.in.:

- dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów i ich oznakowania we wszystkich pomieszczeniach dydaktycznych, zapewnienia młodzieży pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły;
- zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego boiska szkolnego;
- wyłączeniem z użytku dwóch klas lekcyjnych usytuowanych w pomieszczeniach poniżej przyległego terenu.

(akta kontroli str. 283-293)

Podczas kontroli prowadzonej w listopadzie 2016 r. przez pracowników Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach potwierdzono częściowe wykonanie tych zarządzeń, tj. zakup 21 szafek dla uczniów oraz nowych ławek i krzeseł w dwóch rozmiarach, wykonanie przebudowy boiska wielofunkcyjnego i wyłączenie z użytkowania przez uczniów dwóch sal dydaktycznych mieszających w piwnicach łącznika. Ponowna kontrola przeprowadzona 3 marca 2017 r. potwierdziła wyeliminowanie ww. uchybień i wykonanie zarządzeń zawartych w decyzji ŚPWIS z 2 czerwca 2016 r., tj. uzupełniono stan ławek i krzeseł, tak by w każdej klasie były meble w trzech rozmiarach, dostosowane do wzrostu uczniów, zgodnie z zasadami ergonomii. Meble te zostały prawidłowo oznakowane.

(akta kontroli str. 294-302)

W roku szkolnym 2016/2017 zdarzyło się 11 wypadków na terenie szkoły, w 2017/2018 – sześć wypadków, a w obecnym roku szkolnym nie zdarzył się żaden wypadek. 12 zdarzeń miało miejsce na zajęciach wychowania fizycznego lub podczas szkolnych zawodów sportowych, trzy wypadki będące wynikiem nieuwagi uczniów wydarzyły się na korytarzu w czasie przerwy międzylekcyjnej. Odnotowano też jeden wypadek ucznia w drodze do szkoły i jedno zaślabnięcie ucznia. Wszystkie ww. zdarzenia zostały wpisane do Rejestru wypadków uczniów, W związku z ich zaistnieniem nie były podejmowane środki zapobiegawcze ani wydane zarządzenia.

(akta kontroli str. 359)

⁶ Dz.U.2003.6.69 z późn. zm.

4. Do realizacji obowiązku wynikającego z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷ (dalej: rozporządzenie w sprawie BHP), dyrektor powołał Komisję Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przy I Liceum Ogólnokształcącym (dalej: Komisja), która 31 sierpnia każdego roku w latach 2016-2018 dokonywała przeglądu budynku szkolnego i internatu pod względem przepisów BHP. W protokołach z tych czynności zawarte zostały nw. zalecenia, których realizacja miała sprzyjać poprawie warunków bhp korzystania z placówki. Komisja zalecała:

- w 2016 r. – zamontowanie kamer monitoringu wokół nowo powstałych obiektów sportowych przy budynku liceum;
- w 2017 r. – założenie paneli podłogowych w pracowni religii w starym budynku oraz zabezpieczenie odpowiednimi nakrętkami wystających końcówek głowic przy niektórych kaloryferach;
- w 2018 r. – w szatni szkolnej uzupełnić oświetlenie poprzez założenie kilku nowych świetlówek oraz wymienić część poszycia dachowego w nowej hali sportowej.

Powyższe zadania zostały zrealizowane, za wyjątkiem wymiany poszycia dachowego, do którego rozpoczęto prace przygotowawcze.

Protokoły z przeglądu prowadzonego przez trzyosobową komisję zostały podpisane tylko przez jednego jej członka – inspektora BHP w I LO oraz zatwierdzone przez Dyrektora szkoły, co było niezgodne z § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie BHP. Protokoły te zostały przekazane do organu prowadzącego.

(akta kontroli str. 202-204, 267-275)

We wrześniu każdego roku w latach 2016-2018 pracownicy Starostwa Powiatowego w Busku-Zdroju przeprowadzali kontrolę w I LO, która dotyczyła przygotowania bazy szkół i placówek oświatowo-wychowawczych do roku szkolnego, w szczególności w zakresie stanu pomieszczeń, sprzętów i urządzeń pod względem zachowania wymogów bezpieczeństwa. W 2016 i 2017 r. zaleceń nie wydano, a w 2018 r. zalecono wyremontowanie najbardziej zniszczonej części dachu na hali sportowej, w terminie do 31 marca 2019 r.

(akta kontroli str. 276-282)

Ponadto, szkoła kontrolowana była w zakresie dotyczącym spełnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki m.in. przez następujące podmioty:

- Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach;
- Zakład Instalatorstwa Elektrycznego P. Sarna – kontrola oświetlenia awaryjnego w budynku hali sportowej, działania głównego wyłącznika przeciwpożarowego prądu w budynkach szkoły;
- Biuro Usług Technicznych Budownictwa J. Makowski – kontrola stanu konstrukcyjno-budowlanego nowego i starego budynku szkoły, sali gimnastycznej i łącznika (zalecono roboty konserwacyjne, po kontroli w grudniu 2017 r. zalecono wykonanie prac remontowych przy kominie sali gimnastycznej).

(akta kontroli str. 47-49, 64-66, 283-311)

Kontrola, szczegółowo opisana w części III.1.2 pkt 3 wystąpienia, przeprowadzona w marcu 2016 r. przez pracowników ŚPWIS, zakończona została wydaniem decyzji zobowiązującej dyrektora szkoły do wykonania zarządzeń zawartych w tym dokumencie, dotyczących m.in. zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego i wymaganej wentylacji we wskazanych pomieszczeniach starej i nowej części szkoły. Ostateczne potwierdzenie usunięcia stwierdzonych uchybień

⁷ Dz. U. 2003 r. nr 6, poz. 69 ze zm.

i zapewnienie wymaganej wentylacji we wskazanych pomieszczeniach uzyskano podczas ponownej kontroli, przeprowadzonej 8 września 2017 r.

(akta kontroli str. 283-285, 299-301, 308-310)

5. W roku szkolnym 2018/2019 wszystkich 58 nauczycieli zatrudnionych było zgodnie z kwalifikacjami wymaganymi do nauczania danego przedmiotu oraz rodzaju prowadzonych zajęć, 41 z nich było zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, 17 nauczycieli w niepełnym wymiarze, tj. łącznie 9,19 etatu. Całkowita liczba etatów wynosiła 50,19.

W szkole było 49 nauczycieli dyplomowanych, sześciu mianowanych i trzech kontraktowych. Wszystkie osoby prowadzące zajęcia przedmiotowe miały przygotowanie pedagogiczne.

(akta kontroli str. 127-136, 242)

6. Trzynastu nauczycieli prowadziło zajęcia w wymiarze równym lub większym niż 22 godziny tygodniowo. Najwięcej – 28 godzin przydzielono dwóm nauczycielom: fizyki i informatyki oraz matematyki. Nauczyciel języka francuskiego i edukacji dla bezpieczeństwa miał zaplanowane 27,5 godziny. Inni nauczyciele matematyki prowadzili 27, 26 lub 25 lekcji tygodniowo. Dziesięciu nauczycieli pracowało w internacie szkolnym, czterech spośród nich nie prowadziło lekcji w szkole. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że *nauczyciel, który realizuje tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć zgodnie z normą ustaloną w Karcie Nauczyciela i dla którego ustalony plan zajęć w pewnych okresach roku szkolnego nie wyczerpuje obowiązującego tego nauczyciela tygodniowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, powinien nauczać odpowiednio większą liczbę godzin w innych okresach danego roku szkolnego. Praca wykonywana zgodnie z tak ustalonym planem zajęć nie jest pracą w godzinach nadwymiarowych. W związku z powyższym w naszej szkole obliczane jest średnioroczne zatrudnienie. Średnioroczne zatrudnienie ww. nauczycieli nie przekraczało 26 godzin.*

(akta kontroli str. 127-136a, 359)

Dyrektor wyjaśnił, że w roku szkolnym 2019/2020 planowane jest powiększenie stanu klas pierwszych z 7 do 10 oddziałów. W większości przedmiotów nie spowoduje to konieczności dodatkowego zatrudnienia, a liczba godzin z poszczególnych przedmiotów wzrośnie od 1 do 4 godzin w zależności od nauczanego przedmiotu. W przypadku niektórych nauczycieli niepełnozatrudnionych nastąpi uzupełnienie etatu. Natomiast konieczne będzie zatrudnienie w niepełnym wymiarze godzin nauczyciela filozofii lub muzyki, historii ewentualnie dodatkowego opiekuna w internacie oraz pracownika biurowego w wymiarze ½ etatu. Prawdopodobnie łączna liczba etatów nauczycieli wzrośnie o 6. O przewidywanych potrzebach kadrowych organ prowadzący został poinformowany w październiku 2018 r.

(akta kontroli str. 359, 379-380, 467)

7. Wstępnej analizy przygotowania szkoły pod kątem wprowadzanych zmian w systemie oświaty dokonano w październiku 2016 r. Oceniono wówczas, że w Liceum liczba pomieszczeń jest wystarczająca do realizacji zajęć w okresie stabilizacji reformy. Warunki lokalowe w tej szkole pozwalają na nauczanie 26 oddziałów jednocześnie, w razie konieczności istnieje możliwość dostosowania jednego pomieszczenia.

(akta kontroli str. 401-403)

Stary budynek szkoły zbudowano w 1923 r., nowy budek ukończono w 1969 r. W 1983 r. oba budynki połączono łącznikiem. W 2006 r. zbudowano halę sportową oraz pomieszczenia pomocnicze, porządkowe i gospodarcze. W latach 2015-2016 przy ILO powstał nowoczesny kompleks sportowy, który tworzą: dwa boiska ze

sztuczną nawierzchnią (do piłki ręcznej i wielofunkcyjne do koszykówki, siatkówki i tenisa), dwie bieżnie z wydzielonymi czterema torami, skocznia do skoku w dal, trybuny oraz siłownia terenowa. Inwestycje w zaplecze sportowe poprawiły ogólną sytuację szkoły, głównie pod względem powierzchni dostępnej do prowadzenia zajęć, co szczegółowo opisano w części III.1.2 pkt 2 wystąpienia.

W każdym roku szkolnym badanego okresu w planie wydatków wykazywano kwoty wydatków remontowych, w tym m.in. środki na drobne prace remontowe w pracowniach, konserwację kotłów gazowych oraz środki na zakup pomocy dydaktycznych i książek. W roku szkolnym 2106/2017 odmalowano sanitariaty oraz wykonano poziome przewody wentylacyjne w nowym budynku szkoły, za kwotę 10 tys. zł. W kolejnym roku szkolnym nie prowadzono w szkole prac remontowych. W roku szkolnym 2016/2017 na zakupy sprzętów szkolnych i biurowych wydatkowano ponad 23 tys. zł, z tego ponad 15 tys. przeznaczono na zakup ławek i krzeseł szkolnych oraz szafek dla uczniów. W następnym roku szkolnym, zakupiono kolejne 10 ławek i 20 krzeseł szkolnych za kwotę nieco mniejszą niż 4 tys. zł. W ramach ogólnej kwoty ponad 26 tys. zł wydatkowanej na zakup sprzętów szkolnych i biurowych w roku szkolnym 2017/2018 zakupiono też m.in. wyposażenie do Gabinetu, laptop, zestaw komputerowy, drukarkę, urządzenie wielofunkcyjne. Wydatki na pomoce dydaktyczne w latach 2016-2018 wyniosły łącznie ponad 5 tys. zł. W pierwotnym planie wydatków na 2018 r. wykazano prawie 12 tys. zł na zakup usług remontowych, w tym remont dachu na hali sportowej ok. 7 tys. zł oraz ponad 43 tys. zł na zakup pomocy dydaktycznych, w tym 18 nowych komputerów do pracowni informatycznej, ponieważ nowa podstawa programowa z informatyki zobowiązuje do realizacji treści związanych m.in. z oprogramowaniem i grafiką komputerową, których posiadany sprzęt nie obsługuje. Plany te zostały zaktualizowane do kwot 9,3 tys. zł na zakup pomocy dydaktycznych i 6,2 tys. zł na usługi remontowe. Plan zakupu ww. komputerów został przeniesiony na 2019 r.

(akta kontroli str. 202-214, 243-244, 258-259, 468-470)

Informacja o przewidywanym zakresie i wysokości szacowanych kosztów związanych z przygotowaniem do przyjęcia w 2019 r. podwójnego rocznika kandydatów do klas pierwszych szkół ponadpodstawowych w powiecie buskim, została przekazana do organu prowadzącego 22 października 2018 r. Jako przyczynę przewidywanego wzrostu kosztów o 366.690 zł wskazano zatrudnienie dodatkowych nauczycieli (6 etatów) oraz zatrudnienie jednego pracownika administracyjnego (1/2 etatu).

(akta kontroli str. 373, 467)

Nauczyciele byli informowani o najważniejszych założeniach reformy edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem zmian dotyczących liceum, podczas rad pedagogicznych, które odbyły się w końcu sierpnia i listopada 2016 r., a następnie w czerwcu, sierpniu, wrześniu i listopadzie 2018 r. Przekazano im też wiadomości z zakresu zmian systemu oceniania pracy nauczycieli i ich statusu zawodowego. Dyrektor wyjaśnił, że w związku z wdrażaną reformą oświaty odbyły się (...) szkolenia skierowane do nauczycieli i kadry kierowniczej szkoły. Na maj 2019 r. zaplanowano przeprowadzenie w ramach Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli szkolenia nt. *Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego w szkole ponadgimnazjalnej*.

(akta kontroli str. 325, 337-341, 342-343, 346, 350, 371-372, 376-378)

Dyrektor wyjaśnił ponadto, że *pracownicy administracji są na bieżąco informowani o zmianach związanych z reformą oświaty. Informacje te były niezbędne w celu wykonania planu finansowego na rok 2019, uwzględniającego zwiększone zatrudnienie nauczycieli, w związku z większą liczbą przyjętych uczniów. Pracownik*

sekretariatu jest na bieżąco informowany o ogólnych zmianach dotyczących funkcjonowania szkoły jako czteroletniego liceum i stopniowego wygaszania trzyletniego liceum. W bieżącym roku szkolnym planowane jest szkolenie dotyczące szczegółowych zasad rekrutacji uczniów. Pracownicy obsługi szkoły zostali poinformowani o większej liczbie uczniów z początkiem roku szkolnego 2019/2020. Informację przekazała pani wicedyrektor Ewelina Szymczyk – Krzemińska na zebraniu z obsługą.

(akta kontroli str. 315-318, 326-328, 342-344, 371)

Wszelkie informacje wpływające do szkoły z Ministerstwa Edukacji, dotyczące zmian wprowadzanych wraz z reformą oświaty (m. in. o programie Dobry Start⁸, o Radzie Rodziców) były przekazywane rodzicom, opiekunom i nauczycielom poprzez szkolny dziennik elektroniczny, niektóre wiadomości wywieszano również na szkolnej tablicy ogłoszeń.

Jak wyjaśnił Dyrektor, informacje o wprowadzanych zmianach w związku z reformą oświaty były przekazywane, na moją prośbę, uczniom przez wychowawców podczas godzin wychowawczych, a przedstawiciele samorządu uczniowskiego byli informowani o reformie oświaty przez opiekuna podczas zebrań. O szczegółowych zmianach w Liceum uczniowie informowani będą na początku drugiego semestru, kiedy szkoła będzie miała opracowaną ostateczną ofertę edukacyjną na rok szkolny 2019/2020, którą będzie prezentować na XIV Targach edukacyjnych. W tym roku szkolnym impreza ta odbędzie się prawdopodobnie w lutym 2019 r.

(akta kontroli str. 312-324, 326-336, 383)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak podziału na grupy na lekcjach chemii, w klasach biologiczno-chemicznych liczących ponad 30 uczniów, uniemożliwiał uczniom samodzielne wykonywanie doświadczeń. Stanowiło to naruszenie § 7 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania, zgodnie z którym w klasach liceum ogólnokształcącego podział na grupy jest obowiązkowy na nie więcej niż połowie godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, dla których z treści programu nauczania wynika konieczność prowadzenia ćwiczeń, w tym laboratoryjnych – w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów. Odpowiedzialność za ten stan ponosi Dyrektor I LO, który wyjaśnił: *brak podziału na grupy na lekcjach chemii wynikał z braku środków budżetowych przyznanych przez organ prowadzący. (...) Na rok szkolny 2018/2019 przewidywany jest podział przedmiotu chemia w klasach pierwszych ze szczególnym uwzględnieniem klas biologiczno-chemicznych. (...) Planowany podział będzie dotyczył wszystkich klas, w których liczba przekroczy 30 uczniów.*

(akta kontroli str. 32, 193-196, 387, 389)

2. 31 sierpnia roku 2016, 2017 i 2018, Komisja Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przy I Liceum Ogólnokształcącym, powołana zarządzeniem Dyrektora⁸ (dalej: Komisja) w składzie trzech nauczycieli, z których jeden posiadał uprawnienia inspektora BHP, dokonywała przeglądu budynku szkolnego i internatu pod względem przepisów BHP. Komisja potwierdzała przygotowanie obiektów do eksploatacji w roku szkolnym, ale protokół podpisywał tylko jeden członek komisji – inspektor BHP. Stanowiło to naruszenie § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach⁹, stosownie do którego, z ustaleń kontroli

⁸ Zarządzenie Dyrektora I liceum Ogólnokształcącego nr 1/2004 z 2 lutego 2004 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w celu przeprowadzenia przeglądu budynku szkoły.

⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U.2003.6.69 z późn. zm.).

sporządza się protokół, który podpisują osoby biorące w niej udział. Wszystkie trzy protokoły zostały zatwierdzone przez Dyrektora szkoły, który wyjaśnił, że przeglądy BHP dokonywała komisja pod kierownictwem Pana J.C., który ma ukończone kursy z zakresu BHP. Pan J.C. wraz z Panią B.G. oraz Panią A.K. dokonywali przeglądów formułowali wnioski i zgodnie ze stanem faktycznym Pan J.C. dysponując odpowiednią pieczęcią podpisywał i podpisywał protokoły. Dwóch pozostałych członków tej Komisji wyjaśniło, że powodem niepodpisania protokołów było przeoczenie. Kopie protokołu kontroli były przekazywane do Starostwa Powiatowego.

(akta kontroli str. 202-204, 267-275, 370, 413, 414)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

- Należy zapewnić, by nie więcej niż połowa godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, dla których z treści programu nauczania wynika konieczność prowadzenia ćwiczeń, w tym laboratoryjnych – w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów, odbywała się w podziale na grupy.
- Należy zapewnić, by protokoły z przeglądu budynku szkolnego i internatu pod względem przepisów BHP, były podpisywane przez wszystkie osoby biorące udział w czynnościach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, grudnia 2018 r.

Kontroler

Ewa Buczkowska
Specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
Podpis